

SLOVENSKO: Mimovládne organizácie vyzývajú poslancov ku konštruktívnej debata ohľadom novely zákona o neziskových organizáciách, ktorú predložili štyria poslanci SNS. Hoci vítajú zvýšenie transparentnosti prostredníctvom rozšírenia povinného zverejňovania výročných správ, ostro sa stavajú proti stigmatizácii a nálepkovaniu organizácií ako „zahraničných agentov“. Premiér už po predčasných parlamentných voľbách predznačoval, že éra mimovládnych organizácií skončí a budú označovaní ako „zahraniční agenti“. Mimovládky, odborníci a aj opozícia upozorňujú, že niektoré navrhované zmeny sú v rozpore s európskou legislatívou. Progresívne Slovensko označilo zákon za Orbánov plagiát.

Koniec éry mimovládok?

„Skončila sa éra, keď v tejto krajine vládli mimovládne organizácie,“ vyhlásil v októbri minulého roka **predseda vlády Robert Fico (Smer-SD)**, pričom už vtedy avizoval, že **mimovládky, ktoré disponujú príjmami zo zahraničia, sa budú označovať ako „zahraniční agenti“**. V rozhovore pre Štandard premiér povedal, že situáciu ohľadom verejnoprávnej RTVS a mimovládok chcú vyriešiť do leta, „čo asi spôsobí ešte traumu v opozícii“.

Poradca premiéra pre občiansku spoločnosť Dalibor Jurášek, ktorý mal podľa SME pred tým spolupracovať s platformou Slobodný vysielateľ, tvrdí, že **politické mimovládky sú privilegované v médiách, kultúre i politike**. Podľa neho **nie sú politické mimovládky „občianske“, pretože nie sú financované z darov občanov, ale majorita finančných prostriedkov je pôvodom zo zahraničia**. Preto majú slúžiť cudzím zahraničným záujmom.

„Problém je, že nezastávajú záujmy verejnosti, ale zahraničných sponzorov, paradoxne však vystupujú ako zástupcovia občianskeho sektora,“ uviedol Jurášek. Tým sa podľa neho deformuje demokratické prostredie. „Občianska spoločnosť má reprezentovať občanov, má byť určovaná zdola. Nemá slúžiť na prevychovanie väčšiny spoločnosti podľa predstáv zahraničných sponzorov,“ povedal.

Organizácie so zahraničnou podporou

30. apríla bol v parlamente posunutý návrh zákona o mimovládnych organizáciách z dielne SNS do druhého čítania. Národniari sa na stránkach politickej strany prípravou návrhu prezentovali už skôr: „**SNS dáva mimovládne organizácie pod kontrolu, nebudú sa len tak pred verejnosťou schovávať.** Verejnosť má právo byť informovaná o hospodárení mimovládok, o prichádzajúcich finančných prostriedkoch.“

„Chceme zastaviť zneužívanie mimovládnych organizácií na prelievanie peňazí súkromnými osobami,“ objasňuje poslanec za SNS Adam Lučanský.

„Zverejnenie príspevkov, darov a pôžičiek umožní sledovať, aké zdroje mimovládne neziskové organizácie získavajú, a akým spôsobom s nimi hospodária,“ uviedli zhodne poslanci za SNS Dagmar Kramplová, Rudolf Huliak, Milan Garaj a Adam Lučanský, ktorí návrh predkladali.

SNS navyiac chce, aby sa mimovládky s príjmom zo zahraničia jasne označovali ako „organizácia so zahraničnou podporou“. **Ak mimovládna organizácia dostane viac ako 5-tisíc eur ročne od darcov zo zahraničia, bude musieť o sebe začať hovoriť ako o „organizácii so zahraničnou podporou“**, píše sa v návrhu. Ešte pred týmto návrhom Ficov kabinet zrušil dotácie na projekty zaoberajúcimi sa dezinformáciami alebo podporou ľudských práv.

Mimovládky volajú po diskusii

Nadácia Zastavme Korupciu (NZK), Transparency International Slovensko (TIS), Via Iuris (VI) a ďalších 8 mimovládnych organizácií vyzývajú poslancov na konštruktívne rokovanie k zákonu o mimovládkach, ktorý predložili poslanci SNS.

NZK na jednej strane víta, že zákon postihne dezinfoweby tým, že sa rozšíria povinnosti zverejňovať výročné správy, avšak na strane druhej nesúhlasia s označovaním mimovládok.

„Nesúhlasíme s nálepkovaním organizácií, vítame však návrh zverejňovať výročné správy pre organizácie s väčšími rozpočtami. Ten by zasiahol napríklad aj InfoVojnu, ktorá v minulom roku prijala od fyzických osôb 412-tisíc eur.“ NZK pripomína, že InfoVojna tají, od koho má financie, teda na ich činnosť pokojne môžu mať vplyv niektorí politici, oligarchovia, či zahraničie.

Riaditeľka VI Katka Batková ocenila záujem vlády pomôcť neziskovému sektoru tým, že sa zvýši transparentnosť. „Viaceré časti navrhovaného zákona však k deklarovanej cieľom neprispievajú, naopak, sú v rozpore so slobodou združovania chránenou ústavou aj v rozpore s Chartou základných práv EÚ,“ upozorňuje Batková.

Kritika mimovládok podľa riaditeľa TIS Michala Piška v tomto prípade mieri naslepo, keďže „práve organizácie ako tie naše dlhé roky zverejňujú aj nad rámec zákona svoje výročné správy, auditované účtovné závierky či zoznam donorov a zdroje financovania.“ Piško uviedol, že dlhodobo podporuje väčšiu transparentnosť naprieč tretím sektorom, avšak nemalo by sa tak diať cez škodlivé nálepkovanie či neúmerňujúcu byrokraciu a likvidačné sankcie.

K NZK, TIS a VI sa pripojili aj Nadácia pre deti Slovenska, Liga za duševné zdravie, Rada mládeže Slovenska, Centrum materiálnej pomoci Banská Bystrica, Platforma dobrovoľníckych centier, Nadácia Pontis, Centrum pre filantropiu a Klimatická koalícia. Tieto organizácie spoločne poslali parlamentným politickým stranám svoje návrhy na zvýšenie transparentnosti a dôveryhodnosti tretieho sektora.

„Orbánov plagiát“

Na základe aktuálneho návrhu by ministerstvo mohlo rozpustiť občianske združenie, ak sa neoznačí ako „združenie so zahraničnou podporou“. Podľa mimovládok je to v rozpore s

Končí sa éra mimovládok - agentov cudzej moci? Návrh z dielne SNS prešiel do druhého čítania. Podľa oponentov je v rozpore s legislatívou EÚ | európskym právom, so slobodou združovania chránenou Ústavou, ako aj s Chartou základných práv EÚ. Pre porovnanie uvádzajú, že v súčasnosti môže mimovládku zrušiť len súd.

V roku 2017 maďarský parlament schválil veľmi podobnú legislatívu takzvaný „zákon o transparentnosti zahraničných organizácií“. Mimovládny organizáciám, ktoré dostanú zo zahraničia vyše 24-tisíc eur, stanovoval povinnosť označovať sa ako „organizácie so zahraničným financovaním“.

Súdny dvor EÚ neskôr rozhodol, že maďarský zákon nie je v súlade s legislatívou EÚ, pretože odporuje právu na voľný pohyb kapitálu medzi členskými štátmi. V dôsledku toho Európska komisia začala konanie voči Maďarsku a museli predmetný zákon stiahnuť.

Podľa Betkovej z VI slovenský ekvivalent vo svojich cieľoch zabieha ešte ďalej než ten orbánovský. **„Návrh predložený do Národnej rady je ešte prísnejší, ako bol maďarský zákon, pretože dáva silnejšie kompetencie ministerstvu vnútra vo vzťahu k občianskym združeniam“.**

Riaditeľ Nadácie otvorenej spoločnosti Fedor Blaščák uviedol, že návrh mu pripomína zákon o zahraničných agentoch, ktorý od roku 2012 platí v Rusku. „V ideologickej rovine je to návrh podľa ruského/Putinovho strihu. Majú veľmi podobné východiská: sú namierené proti aktívnym občanom, občianskej spoločnosti a demokratickým princípom.“ Blaščák vníma rozdiel v tom, že ruská verzia zákona je v rovine dôsledkov a sankcií oveľa tvrdšia.

„Zákonom sa pletie bič na aktívnych občanov“

Podľa Rady vlády pre mimovládne organizácie novela negatívne postihne všetky typy neziskových mimovládok cez sociálne, zdravotnícke, vzdelávacie, kultúrne i environmentálne, športové, organizácie, ktoré sa venujú ochrane ľudských práv, menšín a boju proti korupcii.

Marcel Zajac, podpredseda rady, ktorá je vládny poradným orgánom, si myslí, že „týmto zákonom sa nijak nezvýši transparentnosť občianskeho sektora - týmto zákonom sa pletie bič na aktívnych občanov, robia sa zásadné rozdiely medzi rôznymi formami súkromného kapitálu, stigmatizuje sa občianska spoločnosť a neúnosne sa zvyšuje štátna byrokracia.“ Podľa jeho slov je návrh diskriminačný a v rozpore so slovenskou i európskou legislatívou.

„Je to podobné, ako keď sa Židia museli označovať žltými hviezdami. Ste vylúčený z verejného života, lebo musíte na prvú signalizovať, že patríte k tým zlým,“ uviedol Zajac. „Zákon však neviete postaviť len pre konkrétne organizácie, inak by bol diskriminačný, musí sa vzťahovať na všetky,“ dodal.

Vopred odsúdené na neúspech

Najsilnejšia opozičná strana, Progresívne Slovensko (PS) chce zákon zastaviť. Návrh podľa nich porušuje ústavné práva a jeho cieľom je len šikana. „Navyše, je to len obyčajný plagiat Orbánovho návrhu v Maďarsku, ktorý už zastavil Súdny dvor EÚ,“ uvádza PS na sociálnej sieti.

KDH tvrdí, že koalícia len pokračuje v polarizovaní spoločnosti. „Vládna koalícia si neváži prácu desiatok tisíc mládežníckych, sociálnych, kultúrnych, zdravotných, environmentálnych či športových organizácií, v ktorých sa združujú státisíce Slovákov. Ide o hanebný zákon, ktorý chce nálepkovať mimovládne organizácie,“ uviedol podpredseda KDH Marián Čaučík po hlasovaní o posunutí návrhu do druhého čítania v Národnej rade.

Podľa Čaučíka, ktorý dlho v neziskovom sektore pracoval, je návrh poslancov SNS bežná totožnosť s maďarskou obdobou, ba v niečom ešte prísnejší a tiež poukazuje na to, že Súdny dvor EÚ už v takejto veci konštatoval rozpor s európskou legislatívou. „Je to iniciatíva vopred odsúdená na neúspech a nerozumiem, prečo to vládna koalícia robí,“ uzavrel.

Končí sa éra mimovládok - agentov cudzej moci? Návrh z dielne SNS prešiel do druhého čítania. Podľa oponentov je v rozpore s legislatívou EÚ |

4

~~~

Zdroj:

<https://cz24.news/konci-sa-era-mimovladok-agentov-cudzej-moci-navrh-z-dielne-sns-presiel-do-druheho-citania-podla-oponentov-je-v-rozpore-s-legislativou-eu>

Sdílet